

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Tertia & vltima conclusio, qua tandem tota quæstio dissoluitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

CERTAMEN IV.

*Tertia & ultima conclusio, qua tandem
tota questio dissolvitur.*

1. Ico tertio: creata omnia obiecta in seipsis im-
medialiter cognoscuntur a Deo, siue sine medijs
interiecti necessitate; etiam demum in medijs aliquibus
etiam a Deo cognosci, de quo d. 6. Hæc conclusio est
contra Thomistas, tam Dominicanos, quam recentiores
sunt aliquos, alioque, quos omnes citauimus certam,
1. num. 4. est autem certo, & aperte eorum omnium,
quæ tam a nostris, quam ab alijs, citantur num. 3. & nu. 5.
Probatur facilius adhuc, & manifestius. Etenim creata
omnia entem solidam nec solum apparentem habent
in se ipsis: ergo, & veritate: hæc enim, & entis indi-
uidua passio est, atque in positura, nec solum apparente
soliditate ellendi consistit, ut ostendimus in metaphysi-
cis, & diuinus controuersi. de Trinit. d. 6. quæst. 2. at-
que hic controuersi. 1. ac sepius. Iam vero, si verita-
tem in seipsis habent, satis etiam habebunt in se ad de-
terminandum obiectum omnimodum intellectum Deum, seu
Dei intellectum de se determinatum ad omnes res, seu
veritatis cognitionem: ac proinde in seipsis a Deo co-
gnoscuntur. Confirmatur: quia sublaro quouis airo,
creaturæ permanentibus, entitas, veritas, ac proinde eor-
um cognoscibilia; persistit, & seipsis cognoscibiles ef-
funt: atque existente etiam Deo eadem ipsarum entitas,
essentia, & veritas persistet: cum Dei existentia illarum
essentiam, & veritatem, ac proinde veritatem, & cognos-
cibilitatem non mutet, sed potius eam actiue pro sua vo-
luntate in actu exercito ponat, potiusque apponere: ergo
a Deo in seipsis, ac sine medio cognoscuntur, ut Deus om-
nibus non sit.

1. Probatur secundò conclusio facilius ex dictis d. 4.
q. 1. certam. 2. & hic etiam: quia diuina scientia ex
Deo, tanquam principio, & obiecto solum, euadit omni-
scientia, & omnirepresentationis formalis intentionalis actu,
& exercitio talis, quoad totum intrinsecum cognitionis,
& representationis diuinæ: ergo sola veri positio, seu
propositio requiritur, ut actu, quoad denominationem
etiam, anticipata sui cognitione, a Deo cognoscatur: at-
que creata seipsis, atque intrinseca sua essentia sui verita-
tem formaliter ponunt: ergo in seipsis cognoscuntur,
quoniam alio egeant, ut actu cognoscantur, & cognoscantur a Deo
concepti, denominatione possunt. Id quod speculi exem-
plo, quod obuia quæque proposita representant, doctores,
quibus ea in re consentimus bene explicatur: physi-
cum in his influxum specierum ad sui cognitionem, qui
actiue planè, ac non pure obiectiue est, ab obiectiua
terminacione mente segregantes; hæc autem respectu
porciat ab obiecto mouenda non ita facile obiectiue
concurrit ab influxu, mente adhuc, diuini posse videat-
ur: at respectu cognitionis formalis, & representationis
sui, quoad totum intrinsecum representationis aliunde
de anticipato habita facillime per rationem diuiditur,
atque speculi exemplum ad rem nostram adaptatur.

3. Tercio denique probatur: quia etiam diuini in alio,
tanquam in medio (quodcumque illud iuxta varias opi-
niones sit) creata cognoscuntur ad ipsa secundum se for-
maliter representanda diuina cognitio extenditur, neque
in medio illo sitit, ne ad ea progrediat, ut aduersarij
fascunt, ex fideque, & ratione ostendebamus q. proxi-
ma. Hoc autem fieri minime potest, nisi ad eam cog-
nitionem Dei quatenus ipsarum representatio est, satis ve-
ritatis in se habeant, ut ipsam terminare queant: ergo
respectu illius cognitionis, qua ipsa representat in se ipsis,
hæc etiam cognoscuntur, & representantur: quid ergo
eis deficit, ut sine illo etiam medio cognoscantur in se-
ipsis a Deo? dices: possibilia tantum nullam habere enti-
tatem, seu esse: nec futura conditionate, imo neque fu-
tura absolute: atque esse aliquid habere: ergo nec verita-
tem, & cognoscibilitatem. Difficultates hæc, nec questio-
nis, nec disputationis præsentis sunt, sed quæritur, ubi eas

suo ordine examinabimus. Sed neque præsentibus conclu-
siones tangunt, quibus satis est creata actu existentia,
quæque omnium sententia actu vera, & cognoscibilia
sunt, a Deo in seipsis cognosci. Præcunctum enim con-
clusiones istas, ut diximus, a questionibus de statibus, quib-
us creata in se habeant cognoscibilitatem veram: sed
solum contendimus in quocumque illam habeant, in se-
ipsis a Deo cognosci.

4. Magis ad speciem opponuntur S. Tho. 1. p. q. 14.
a. 5. sine dicens: *Quod Deus seipsum videt in seipso:
quia seipsum videt per essentiam suam; alia autem a se
videt non in ipsis, sed in seipso.* Et Dionys. 7. de diuin.
nom. sub med. illis verbis: *Ea qua sunt noscitur, non re-
rum notitia, sed sui.* August. 5. de Genes. ad lit. id. Ioan. 1.
*Quod factum est in ipso vita erat: ita explicans: In qua
vita vidit imita, quando fecit: & sicut vidit ea, ita
fecit: non præter seipsum videns; sed in seipso.* Certe-
tum, si ut sonant, hæc Patrum negatiue propositiones, ac-
cipiantur, omnem sensum cognitionis creaturarum a Deo
in seipsis excludunt, ac proinde, & secundum seipsas co-
gnosci a Deo, negant iuxta dicta in questionis præfac-
tione, quod est erroneum. Idque clarius sonare videtur par-
ticulari illa præter Augustini, Nonnulli volunt negari a Pa-
tribus hæc influxum creatorum obiectorum in sui ipso-
rum notitiam diuinam: ac proinde huius ab illis depen-
dentiam: id quod, si ita esset, verum certe a Patribus di-
ceretur: sed certe profundius aliquid Patres docere nos
volunt: non autem aduersariorum, doctrina, sed nostræ
consonum valde, quodque alta subtilique, & solita sibi
Patrum interpretatione nosse Vasquez supra fuit asse-
quutus.

5. Ex illo igitur, & alijs postea respondeo: Patres
hæc solum docere, quod nos cum ipso docuimus cert. 2.
Nempe scientiam Dei erga seipsum omniscientiam, &
cognitionem, quoad intrinsecum cognitionis, actualem,
& exercitum creatorum, & cognoscibilitatem omnium esse.
Ideo S. Thomas immediate obiectis augeat: *in quan-
tum essentia sua continet similitudinem aliorum ab ipso:*
utque intentionalem cognitionis sue, quæ eius essentia
est, ut ibi aiebat, & quidem alia a Deo in seipsis cog-
noscitur docuit expresse a. 6. ad 1. a. 1. corp. q. 57. a. 3. corp.
& ad 3. 2. a. q. 17. 1. a. 6. ad 2. & 1. cont. gent. a. 66. sine.
q. 2. de verit. a. 4. & 6. in 1. d. 38. q. vi. ar. 5. corp. Id
etiam per se sonant Dionysij verba. *Non rerum notitia
sed sui:* imago, si viciniam eiusdem sententiam addas?
*Non igitur propriam sui notitiam Deus habet, aliam au-
tem, qua communitatem, & generaliter eos, quæ sunt, omnia
comprehendit.* Eadem quippe, & insectis adhuc forma-
liter scientia sui alia etiam cognoscitur: ac illa: *Eandem
etiam causa vna simul, ut a se profecta, & in se ante con-
stantia cognoscit: neque ab his, quæ sunt, ipsorum noti-
tiam accipit.* Eadem est Augustini sententia, ex qua con-
stat, quomodo Deus quavis formaliitate sue scientiæ bea-
tus sit: quia una sola formaliitate, qua se, & creata obie-
cta indistincte ex parte cognitionis representat. Se-
cundo quomodo Dei scientia sit sui comprehensio, atque
ex vi eius (si id requiratur ad comprehensionem) videantur
a Deo creaturæ: constat denique, neque plura verba,
& generationes in diuinis, adhuc formaliter fore: cum
eadem formaliter sit Dei, & creaturarum diuina cog-
nitio, est in eis, qui eas scientias formaliter metaphysice
diuidunt, & verbi formalitates, & generationes etiam in
diuinis diuidere non videatur absurdum. Est autem iuxta
nostram doctrinam proximam, ne formaliter quidem,
diuidere, & Deo dignis, & solide Theologiæ multo con-
gruentius.

QVÆSTIO IV.

*An creaturarum negationes cogno-
scat Deus?*

V. hæcenus de creatorum omnium diuina co-
gnitione diximus, de creatis positius rebus, a
Deo nimirum diuersis, apertius probant. Ea si-
quidem